

Málstefna Stapaskóla

Í Stapaskóla er talaður fjöldinn allur af tungumálum. Við berum virðingu fyrir þeim öllum og sýnum því skilning og virðingu að sumir geti átt erfitt með bæði að tala og skilja íslenskuna. Við gefum þeim þess vegna allt það rými sem þörf er fyrir.

Það er mjög mikilvægt að allir hafi jafnan rétt til að skiljast, skilja og geta tjáð sig. Íslenskan er samt sem áður það tungumál sem talað er í leik- og grunnskóla og mikilvægt að allir sem eiga önnur móðurmál æfi sig sem allra mest í henni til þess að öðlast færni í að skilja hana og beita henni.

Strax á leikskólaaldri er nauðsynlegt að tryggja að hvert barn sé í ríkulegu málumhverfi. Hvað þetta varðar þá er tíu mínútna reglan ágætis regla eins og fram kemur á vefsíðu Miðju máls og læsis. Með því er átt við að hver kennari/starfsmaður þurfi að setja sér það markmið að tala ivð hvert barn í sínum hóp í 10 mínútur á dag. Það er ekkert endilega verið að tala um að það þurfi að vera samfelldur tími en allar 10 mínúturnar tilheyrja nemandanum og það á ekki að gera neitt annað á meðan.

[Miðja máls og læsis – Stuðningur, fræðsla og ráðgjöf varðandi mál og læsi \(reykjavik.is\)](https://www.reykjavik.is/midja-mals-og-laesis-stuodningur-fraedsla-og-radgiöf-varðandi-mal-og-laesi)

Nemendur:

Það er alls ekki bannað að tala sitt tungumál hér í Stapaskóla en það er þó samt sem áður mikilvægt að bera virðingu fyrir því að inni í kennslurými sé töluð íslenska. Ef það eru tvö börn saman í leik eða starfi sem hafa sama móðurmál getur verið mikið öryggi fyrir þau að geta talað eigið mál saman og það er vel leyfilegt. Það er verkefni kennara að tala hægt og skýrt við börnin og leggja inn orð. Orðaforðinn hefur mikið að segja með tilliti til máltöku nýja málsins. Kennarar/starfsfólkið þarf að tryggja sér að viðkomandi skilji það sem fer fram og fái tækifæri til þess að tjá sig. Það þarf að hvetja og virkja nemendur til þess að tala íslenskuna og að tjá sig við samnemendur. Það er allt í lagi að gera mistök því þannig lærum við. Ef nauðsyn krefur að tví-/fjöltýngdur starfsmaður tali við barn á sameiginlegu móðurmáli þeirra þá er gott að

endurtaka á íslensku því þannig nær barnið að tengja á milli málanna. Markmiðið er að fjöl- /tvítyngd börn standi betur jafnfætis eintyngdum jafnöldrum sínum, séu betur undirbúin og hafi sömu tækifæri til náms.

Í yndislestri er lögð áhersla á að nemendur lesi á íslensku en að nemendur með íslensku sem annað tungumál fá einnig tækifæri til að lesa bækur á móðurmáli. Nemendur mega skrá heimalestur á öllum tungumálum en þeir þurfa að skila heimalestri á íslensku a.m.k. þrisvar sinnum í viku.

Foreldrasamskipti:

Það hefur mikla þýðingu að allir foreldrar upplifi sig og fjölskyldur sínar velkomnar og að barnið þeirra skipti öllu máli. Það getur verið afar erfitt að skilja ekki það sem fram fer bæði vegna tungumáls og menningarmunar. Það er því brýnt að tryggja að öll skilaboð komist til skila. Það er ekki gefið að allir skilji tölvupósta og skilaboð á samskiptatöflun. Þess vegna getur verið nauðsynlegt að tala við foreldrana um viðburði eins og t.d. starfsdaga, foreldraviðtöl, páskafrí, sumarfrí, hjóladag, búningadaga og sumarhátíð með meiru. Fræða þarf þá um íslenska menningu og leggja sig fram um að skilja þau sem og að auðvelda þeim að gera sig skiljanleg t.d. með látbragði. Það að biðja foreldra um að þýða upplýsingar yfir á sitt tungumál eða að taka annan þátt í starfinu getur gefið þeim tilgang, aukið sjálftraust þeirra og gert þeim auðveldara að aðlagast íslensku samfélagi.

Mikilvægt er að skólinn hvetji foreldra tví- /fjöltýngdra nemenda til þess að móta sína eigin málstefnu til að tryggja þeim ríkulegt málumhverfi heima fyrir. Eins og niðurstöður rannsóknar Kriselle Suson Jónsdóttir sýndu fram á . Því virkari og meðvitaðri foreldrarnir eru um að móta og framkvæma sína málstefnu því betur gengur börnunum að öðlast færni í báðum málum (2017). Í málstefnu fjölskyldu felst það hvernig tungumálin eru valin, notuð og skipulögð innan fjölskyldunnar. Fjölskylda þarf að velja sitt/sín heimamál og vera meðvituð hvenær hvað er notað. Ef að foreldrar skipta óreglulega á milli mála getur það valdið ruglingi og barnið nær ekki að tengja á milli mála.

Starfsfólk:

Mikilvægt er að starfsfólk tali íslensku í umhverfi barnanna. Íslenska á að vera meginsamskiptamál í starfinu i inni í kennslurými og í umhverfi barnanna, bæði við börnin og starfsfólks á milli. Þannig erum við fullorðna fólkið málfyrirmyndir barna. Erlend móðurmál má tala í samverum á kaffistofu. Það verður að forðast eins og mögulegt er að tala yfir nemendur og annað starfsfólk, á öðru tungumáli en íslensku, því að það getur valdið mikilli truflun fyrir andrúmsloftið. Ef brýn nauðsyn skapast starfsfólks á milli til að tala annað mál íslensku í starfinu með börnin þá má bregða sér fram eða bíða þar til færi gefst. Séu tveir að tala saman á eigin tungumáli í samveru og þriðji aðilinn sem ekki talar málið bætist við þá er í boði að skipta yfir í íslenskuna. Íslenskt starfsfólk þarf að sýna tillitssemi og skilning á því að ekki allir hafi sömu færni í íslensku. Við erum jú öll í sama liðinu. Það þarf að veita tví- /fjöltyngdum starfsmönnum aðstoð í því að ná góðum tókum á íslensku máli. Það er gert með því að tala við þá á íslensku, tala hægt og skýrt og endurtaka þegar þörf er fyrir. Gefa þeim tækifæri og tíma til þess að tjá sig. Ef það er nauðsynlegt að nota ensku þá er í boði að segja hlutina fyrst á íslensku og síðan á ensku. Bera þarf virðingu fyrir því að fólk er að æfa sig æfingin skapar jú meistarann.

Við val á afþreyingarefni er mikilvægt að starfsfólk sé meðvitað um að velja efni á íslensku frekar en ensku ef hægt er. Á sama tíma er líka mikilvægt að fjölbreytt tungumál fái að heyrast innan skólans, til dæmis með því að spila tónlist á ýmsum tungumálum en þannig getum við ýtt undir virðingu fyrir ólíkum tungumálum.